

A „MURAKŐZ“
megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési árak:
Egészévre 4 frt. — kr.
Félévre 2 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. — kr.
A lap szellemi részét illető közlemények a „Muraköz“ szerkesztőségéhez, az előfizetési díjak pedig Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez Csáktornyára küldendők.

MURAKÖZ

MEDJIMURJE

„MEDJIMURJE“
Izkuzi svaku nedelju
Céna mu je:
Na celo leto 4 frt — kr
Na pol leta 2 frt — kr
Na četvert 1 frt — kr
Sva pisma i pošiljke naj se pošiljaju „Uredništvu Medjimurja“ a predplata knjižaru Filipa Fischela vu Čakovcu.

VEGYES TARTALMU HETILAP | NOVINE ZA MEDJIMURSKI PUK.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. — IZLAZI SVAKU NEDELJU

Valami a gyermek betegségekről.

— A muraközi nép számára. —

A legveszedelme sebb és leggyakrabban előforduló gyermek-betegségek közé tartozik az ugynevezett vörheny (scharlach). E betegség Muraközben majd minden évben megjelen, még pedig télen vagy tavasz kezdetén. Így uralkodott három évvel ezelőtt a sztmártoni-, tavál pedig a szelniczai fárában járványosan és sok gyermeket ölt meg; most ismét uralkodik e betegség a csáktornyai fárában, leginkább pedig Ivánovecz és F. Vidovecz községekben, ahol már számtalan gyermek esett áldozatul.

Mivel a vörheny az emberiségnek oly veszélyes ellensége, jó lesz vele közelebbről megismerkednünk, mert az ismeretlen ellenség sokkal veszedelmesebb, mint az ismert. De vizsgáljuk, mely jelek észlelhetők a vörhenyben megbetegedett gyermeknél?

A vörheny mindig nagyfokú lázzal kezdődik. A beteg torokfájásról panaszkodik és nehezen nyel. A torok sötétvörös lesz és megdagad. Ez állapot egy, vagy két napig tart és a harmadik nap mutatkozik a betegség legbiztosabb jele: a kütég. A bőr az egész testen vörös lesz, mint a piros kendő, azonban ez nem egyszerre történik, hanem 24 vagy 36 óra alatt. Legvörösebb lesz a hát. A kiütés szaporultával növekednek a fájdalmak és a torokban és a nyelés nehézkessé válik. A vörös kütég 4, 5 napig tart, ezután halványodik és a bőr hámlani kezd. A bőr hámlása 8—14 napig tart és a beteg kello ápolás mellett a harmadik, vagy negyedik hétben meggyógyul. Ez a lefolyása a rendes-, nem veszélyes vörhenynek.

A veszélyes és nem rendes lefolyású vörheny rossz tünetekkel: az ugynevezett dyfteritikus torokgyuladással kezdődik, ezen baj okozza sok gyermeknek halálát. Továbbá nagyon sok gyermek hal meg a nagy láztól, vizibetegségtől, vesegyuladástól és a vörheny más ily következményeitől. Ismert

dolog, hogy sok gyermek, aki a vörhenyben átesett, egész életére süket maradt.

Miután az emberiségnek ezen rettenetes ellenséget megkapták, kérdés: mit kell tennünk, hogy gyermekeinket tőle megóvjuk és ha e betegségbe beleestek, hogyan kell őket belőle kigyógyítani?

Mindenek előtt azon hasznos közmondásra kell gondolnunk, mely így szól: „Könnyebb valakit a betegségtől megóvni, mint abból kigyógyítani!“

A vörheny ragadós-, azaz olyan betegség, mely a beteggel való érintkezés által másra ragad és tovább terjed. A vörhenyben fekvő betegről az ugyanazon egy házában lakó gyermekek kaphatják el a betegséget, ha nem különítetnek el. Megtörténik az is, hogy a beteg-házból való egészséges gyermekek is terjesztői a vörhenynek, p. o. ha iskolába küldetnek. Sőt még a felnőttek is terjeszthetik e betegséget, p. o. ha egy szomszéd a másikhoz, kinek gyermeke vörheny-beteg, látogatásra megy, hazahozhatja a ragályos betegséget. Be van bizonyítva továbbá, hogy a vörheny ágyiruha, fehérnemű vagy a beteg által használt evőeszközök által is átragadhat másra. Végre a vörhenyben elhaltaknak hullája is a ragályos. Igen gyakran megtörténik, ha a vörhenyben meghalt gyermek a ravatalon fekszik, a gyermekek meg a felnőttek elmennek megnézni, sőt egész éjjelen keresztül virrasztanak mellette és a temetés után ugyanott tort ülnek. Ily körülmények között természetesen a betegség ragad és terjed.

Azért óvakodnunk és mást is óvniunk kell e betegségtől. Ha meghalljuk, hogy valamely házában vörheny-beteg fekszik háznak népének meg kell hagynunk, hogy az illető betegház lakóival senki ne érintkezék. Ha saját gyermekünk betegedett meg, akkor különítsük el őt, hogy vele ápolóján kívül senki se érintkezhessek.

Azon tárgyakat, melyeket a beteg igénybe vett, nem szabad az egészségesnek addig használnia, míg jól ki nem mosták és kitisztítottak.

A vörhenyben szenvedővel a következőképp kell elbánni. A szoba, melyben a

beteg fekszik, legyen mérsékeltlen meleg; naponként déltájban, midőn az idő legmelegebb, fél óráig szellőztetni kell a betegszobát, de ilyenkor a beteget jól be kell fedni, sőt még arcát is lepedővel betakarni. Csak könnyű ételeket és friss vizet (ha nagyon szomjazik, kevés borral keverve) szabad a betegnek adni. Ha a beteg nehezen nyel és torokfájásról panaszkodik, akkor kávékanálban jégdarabocskákat nyelessünk vele, kívülről pedig a nyakra hideg borogatást alkalmazunk. A borogatás következőképp eszközöztetik: Egy zsebkendő hosszában négyszeresen összehajtatván, hideg vízbe mártatik, jól kifacsartatik és így a beteg nyaka köré csavartatik. A borogatást minden 10 perczben meg kell újítani. A nagyobb gyermekeknél nagyon jó, ha jéghideg, vagy timsói vízzel (egy fél pohár vízben egy késhegyre való timsót feloldani) gurgulázzuk a torkot.

A gyermeknek betegége alatt, míg a bőr lehámlik az ágyban befedve kell maradnia. A betegség elmúltával a gyermeket 5—6 hétig nem szabad a szobából kieszeríteni, mert az megfigyeltetett, hogy azon gyermekek, akik idő előtt hagyták el a szobát, bár ha a vörhenyben tul voltak, vizibetegségbe estek és ennek következtében haltak el.

A szülőknek ajánlom, hogy megbetegedés esetében azonnal orvosi segítyt vegyenek igénybe, erre őket a törvény is kötelezi. A szegények gyermekeit a községi- vagy járási orvos ingyen tartozik gyógyítani, a tehetősebbek pedig tetszésük szerint választhatnak maguknak orvost.

Ezeket kötelességemnek tartottam a muraközieknél tudomásukra hozni. Tettem ezt azért, mert ez idő szerént Muraköz több községében járványosan dühöng a gyermekeknek eme réme. A nép vezetőinek kötelessége a leirtak alapján megakadályozni a vörheny terjedését. Erre hivatalos tisztelettel és emberbaráti szeretettel ezenel felkérem őket!

Csáktornya.

Dr. KRASOVETZ IGNÁ CZ.

TÁRCZA.

Az en első hadtudományi dolgozatom.

(Folytatás.)

Azonban a katonában, miután az első harag indulata lecsendesült, nem sokára felébredt, a kötelesség érzetével vele azon tudat is, hogy hiszen az engedelmesség egyike a legsebb katonai erényeknek. A félrevertett nagy pecsétetes levél most láthatólag nagyobb méltánylással találkozók; a vitéz ezredes nyugodtan átolvasta s elhatározta, hogy a parancsnak a legrövidebb idő alatt eleget fog tenni.

Nekem jutott a szerencse, a gróf urnak ezen nehéz munkájában segédkezni; de milyen dilemma volt ez, melybe szeszélyes végzetem sodort, hiszen sohasem voltam katona, a stratégiához és taktikához pedig annyit értettem, mint a harangöntéshez. Azonban a felszólítás oly hízegő volt reám nézve, az alkalom pedig oly kecségető egy fiatal embernek, ki meglehetősen adag ambíció mellett megmérhetlen tudványtól győttörteték, hogy csakhamar

megbarátkoztam az érdekes gondolattal s elhatároztam, legjobb tehetségemet az új ügynek szentelni.

Egyik reggel, verőfényes meleg őszi idő volt, mely egy embert oly ellenálhatlanul szokta a szabadba csalogatni, betoppam a gróf a szobámba, egyik kezében a lovagostor, a másikban egy csomó írott, gyűrött téntafoltos papír volt. „Barátom“, szólott szokott kedélyes modorában, „egy új lovat kaptam, meg kell próbálnom, az idő tetsége; olvassa át ezt a b r o u i l l o n t, javítson rajta ott, hol gondolja; szóval csuáljon belőle valamit, tudja már olyasmit, minek feje is van, meg keze is.“ S még mielőtt egy észrevételt kockáztathattam volna, a vitéz ezredes már leül volt az udvaron s vígan lovagolt ki a nehéz varácsos kapun a szabadba.

Elgondolható, milyen érzések közt vettem kezembe a rejtélyes íráscsomagot, melyet a gróf távozása előtt írástalomra tett, melyen éppen Thiers, Chateaubriand és Lamartine művei heverték tarka egyvelegben. S most kezembe vettem az iratokat, hogy tartalmukkal közelebbről megismerkedjem. Három vagy négy iv tele volt írva (talán irkálva he-

lyesebb kifejezés volna,) törölve, kihuzva, közben egy-egy hizott fekete téntafolttal, melyre a kis diákoknak oly találó kifejezésük van. Ezek a sötétben oly öntudatosan díszeltek ott, mint akár a pharaok hieroglyphái egy egyiptomi régiségen. Nagy ügygyelbajjal aztán sikerrült a dolgozat kezdetét felfedeznem s nem csekély érdeműl tudom be önmagamnak még ma is — hogy ezen alkalommal is elején kezdém meg a dolgot; mi különben is a jelen esetben aligha birt valami nagyobb fontossággal.

Ha már a kézirat alakilag nem volt legkevésbé sem megnyerő, — még nyelvtani és helyesírási hibáktól is hemzsegett, tartalma oly zavart, kuszált, homályos, sőt sőtöt volt, hogy Prometheus minden szövétké sem tudott volna abba egy parányi világosságot varázsolni. S miután több órai kutatás és óriási türelempróba után szerencsésen eljutottam a terjedelmes kézirat végére, legalább azt kelle hinnem, minthogy utána már semmitem következett, oly üres, hideg és tájékozatlan volt a fejem, mint mikor hosszú mély álomból felébredünk.

(Folyt. köv.)

Dr. Lázár Gyula.

— **A csáktornyai tanító-képezdei fiálság** által rendezett táncvizsgálommal egybe-
fűzött hangverseny f. hó 7-én folyt le a
»Hattyu« nagy termében. A hét pontból álló
műsorozat az előkelő közönségnek élénk fi-
gyelem tárgyát képezte. A műsorozat első
pontját (a vándor vasárnapja Kreutzertől)
egv kissé lanyhábban ment mint a többi
négyes kar, de menti ezt a fiálság elfogult-
sága. Bizony nem is kis feladat egy nagvob
bára műértő közönség előtt megjelenve éne-
kelni. No de annál lelkesültebben mentek
Huber Károlynak »Magyar népdalai«. Fel is
hangzott a jól kiérdemelt taps, melylyel ju-
talmaztatott a nyújtott élvezet. A közbe szótt
két szavaltat sikerültnek mondható. A műso-
rozat utolsó pontja volt Bánfy Lili keringője,
melyet az egyesített képezdei zenekar s a
csáktornyai zenészek zenekisérete mellett
énekelt a fiálság. A darab elvégeztével ki-
tört a taps s a szokásos »ujra« ugy annyira,
hogy a közönség zajos kívánatára megismé-
teltetett a darab. A hangverseny végén fel-
hangzott a csárdás, s a táncsteremmé néhány
pillanat alatt átalakított teremben a pezsgő
jó kedv általános lett. Folyt a táncz egész
reggeli 5 óráig Hangzott, a »hogy volt« s
járta a közönség reggelig a tánczrend minden
pontját fesztelen jó kedvvel. Jelen voltak a
szépek közül: Buchberger Katinka, Fridrik
Róza, Gleimann Györgyike, Laubheimer Jo-
lán és Gizella nővérek, Lupersbek Lina,
Márctius Matild, Matanovics Etelka és Lina
nővérek, Majhen Antonia, Novák Mariska,
Martincsevics Cili és Lina nővérek, Szalay
Szidónia, Schwarz Eugenia, Anna és Cili nő-
vérek, Timeth Cili, Zyndel Olga. — **Al-
szeghy Alajosné, Belányi Tivodárné, Bors Ist-
vanné, Cvetkovits Antalné, Hübner Károlyné
Laubheimer Józsefné, Margitai Józsefné, Ma-
tanovics Péterné, Március Józsefné, Novák
Ferenczné, Schwarz Jakabné, Vanis Vilma,
Zrinyi Károlyné, Lichtensterné. stb. Grsk.**

— **Nyilvános köszönet és nyugtázás.**
A csáktornyai tanító-képezde növendékei ál-
tal f. évi február hó 7-én részben a képez-
dei segély-egylet, részben a kiéledő-egylet
javára rendezett, hangversenyvel egybekötött
zártkörű táncmulatság alkalmával a követ-
kező mélyen tisztelt urak és urhölgyek vol-
tak szívesek a kettős jótékony czélra felül-
fizetni: Buchberger Fülöp 1 frt. Dr. Schwarz
Albert 1 frt. Kollay Lajos, 50 kr. Mayer
Salamon 3 frt. Neumann Albert 1 frt. Wol-
lák Rezső 1 frt. Özv. Pétefy Mihályné 2
frt. Zrinyi Károly 1 frt. Samu József 1 frt.
Grézló János 1 frt. Gaál Imre 1 frt. Szi-
lágyi Gyula 2 frt. Peczek Péter 1 frt. Özv.
Zozoliné 1 frt. Bors István 1 frt. Lupersbek
József 2 frt. Sárosi László 2 frt. Ziegler
Kálmán 2 frt. Banedikt Armin 1 frt. Strausz
Sándor 1 frt. Lichtenstern N. 1 frt. Schuileg
János 2 frt. Neumann Mór 3 frt. Grész
Alajos 2 frt. Pethő Jenő 1 frt. Boda József
1 frt. Ifj. Széivert Antal 1 frt. Schád István
1 frt. Hirschmann Adolf 3 frt. Mandl Ró-
bert 4 frt. Ujlaki Hirschler 3 frt. Frász Ta-
más 1 frt. Molnár Elek 3 frt. Összesen 52
frt 50 kr. Fogadják a nemos lelkü adakozók
ez uton is legforróbb köszönetünket! Csák-
tornyan, 1885. február 11-én. A rendezőség.

— **A csáktornyai takarékpénztár** f. hó
26-án d. u. 3 órakor a városi tanácsteremben
tartandja 13-iki rendes közgyűlését. Ugvanc-
sak a takarékpénztárnak 1884. évi mérleg-
és vagyon-kimutatása is megjelent. Ebből lát-
hatjuk, hogy ezen jó hírnévnek örvendő ta-
karékpénztár mult évi nyerevény összege
7638 frt 62 kr. A mérleg- és vagyon kimu-
tatás főösszege: 365 592 frt 94 kr. E taka-
rékpénztár elnöke: Pecsornik János, alelnöke
Neumann József, könyvelője: Loeb J.

— **A csáktornyai izr. fiálság** az izr.
nőgyelet javára f. hó 28-án a »Hattyu« ven-
dégloben purim-ünnepélyt rendez. A meghi-
vásból következte, érdekesnek és mulat-
ságosnak mutatkozik az ünnepély. Lesz zong-
gorajáték, felolvasás, szindarab sat. és végén
táncz. A részletes programról a jövő szá n

ban többet. A belépti díj személyenkint 1 frt.
Kezdeté fél 8 órakor.

— **Alsó-Domboruról írják** A Hirschler
családnak egyik tagja Hirschler Jakab feb-
ruár 1-én tartotta menyegzőjét Kőrmenden.
De valahányszor az egyik fivér lakodalmat ül
bárho, Alsó Domboruban, hol a nép ószintén
ragaszkodik ezen derék családhoz, mindég nép-
ünnepe van, mely alkalommal örege, apraja,
nagyja a legszívesebben megvendégtetik.
Mise után indult a nép a Dráva partjára,
nemcsak Alsó-Domboruról, hanem igen sokan
Vidoveczról és Kottoriból s más közeli fal-
vakból is eljöttek. Terítve volt az irodában,
mely a Dráva partján áll, a nagy korcsmá-
ban és egy másik helyiségben a környék lel-
készei, tautók, jegyzők és a többi intelligens
emberek részére. 4 környékbeli cigánybanda
és egy dudás mullattatta ebéd fölött a népet,
a korcsmárosok pedig utasítást kaptak, hogy
a család költségére szolgáltatassanak ki mindent
amit kérnek. Ugy is történt. A család maga
5 disznót öletett és 130 akó bort vitetett a
nagy ebéd helyére. A nép is ragaszkodásának
jelét adá azáltal, hogy egy szép zászlót tűzött
ki, melylyen, színes papírbetűkből volt kirakva,
hogy: »Éljen a házaspár.« Eredeti volt az, hogy
minden oldalról jöve valami 30 vándorló legény
érkeett Domboruba, mintha messziről szagolta
volna meg a pecsenyét. 1200 ember volt je-
nen ennél a valódi népünnepe nevezhető la-
kománál, a hol a derék család njabban is ta-
pasztalhatta, azon benső ragaszkodást, mely-
lyel iránta mint emberséges munkaadója és
sokszor mint jötevő anygala iránt viseltetik.
Én is azt mondom, hogy az Isten tartsa
meg őket. K. M.

— **Helyreigazítás** Illetkes helyről értesite-
nek bennünket, hogy Rác-Kanizsán elhunyt Pinterics Ta-
márné részegen halt volna el, nem való, mert halála előtti
napon nem is ivott bort. Továbbá, hogy az elhunyt nem
volt 54. hanem 40 éves. Végre, hogy az orvos agyszellü-
dést nem konstatálhatott, miután az agyvelőt nem, csupan
a gyomrot bontotta fel Ennélfogva említett hírtünk kész-
séggel helyreigazítjuk; egyszersen nt félkérük t. tudósítóinkat
hogy csakis valóban megtörtént dolgokat közöljenek velünk!

HORVATSKI DĚL „MEDJIMURJA.“

Nekaj od detecjih betegov. (za medjimurski puk.)

K najgorsim i žalibožē jako gusto
pojavljajućim se detecjim bet gom spad-
tak zvani šarlah, ili škrlatna groznica. Pri-
nas pojavlja se skoro svako leto a to nai-
véc v zimi ili na početku proletja. Ovak
vladal je taj beteg pred trimi letmi vu tari
sv. Martina, lajsko leto pak vu fari selnič-
koj na način epidemički (t. j. tak, da
je vu istom betegu vno go dece na jedankrat
trpelo) ter je jako vno go dece pomoril.
Vezda opet harači taj beteg vu fari čakov-
skoj i to vu obćini Ivanovcu i Gor. Vidov-
cu, gde je već takaj vno go dece pomoril.

Buduć je šarlah tak pogibeljen neprija-
telj človečanstva, to bude dobro s njim
poblize spoznati se, ar nepoznati neprija-
telj naveke je pogibeljnēši, nego on, koje-
ga već poznamo. Kakova pojavljenja (zna-
menja) pokazuju se pri detetu, koje je
zbetežalo od šarlaha?

Šarlah počimlje naveke s groznicom
t. j. zimicom, koja je jako žestoka. Betež-
niki takovi tuže se na vratnu bol i jako
težko gutaju. Ako gut (požirak) preglednemo,
najdemo ga i otečenoga. Ovo stanje traja
jeden ili dva dana a na treći dan pokažeju
se kak najsigurneše znamenje — piščaji
(ausslag). Koža postane po celom telu črle-
na, kak jeden črleni rubec; ali to se nepri-
peti na jedankrat, nego sve po malo dalje
i dalje do 24 i do 36 vur se reznija. Naj-
črlenēši je hrbet i zadnjica. S pojavljenjem
piščajov povekšavaju se i boli vu vratu i
gutanje postaje težeše. Črleni piščaji su
4 do 5 dana čisto vidljivi, zatim postaju
bole blēdi a koža počme se lupiti (opadati)
Lupljenje kože traja 8 do 14 danov a beteg
prestane pri dobrom vraćenju vu tretjem
ili etvrtom tjednu i dēte ozdravi. Ovo je
trajanje šarlaha urednoga, koj nije prehudi.

Zločesti i menje uredni šarlah počme
s jako zločestim, tak zvanim difteritičkim

vužanjem guta, na kojem [vno go dece
poumre. Nadalje jako vno go dece pogine
od prevelike žunice, vodenoga betega i vuž-
ganja bubregov itd

Poznato je, da vno ga deca, koja su
pretrpela šarlaha, celo svoje življenje glu-
ha postanu. Buduć smo toga strahovitoga
neprijatelja spoznali, pitanje je: Kaj imamo
delati, da si decu od toga tvrdokornoga
betega obćuvamo i ako bi po nesreći taj
beteg zadobila, kak je imamo vraćiti?

Najpredi moramo misliti na ono has-
novito prirećje: »Leže je koga od betega
obćuvati, nego ga iz betega izvraćiti« —

Šarlah je izvanredno prelazni (pri-
lepljivi) beteg t. j. takov, koj se na doticaj
s betežnikom dalje širi, na drugoga prelazi,
kak na pēldu svrab (srab). Ako je dēte
v jedni hiži, gde više dece ima na šarlahu
zbetežalo, to se beteg brzo i one zdrave
dece prime, ako ove neodstranimo. Dapače
gustokrat se pripeti, da zdravo d te, kojega
braća doma vu šarlahu beteguju, poslano
vu školu, sobom sim donese taj beteg i
škoisku decu natepe, prez da bi samo na
tom betegu trpelo. Nu ne samó deca, nego
i odrasji moreju taj beteg drugam prenesti.
Tak se n. pr. dogadja, da suseda pohodiv-
ša susedu svoju kojoj dēte v šarlahu leži,
doma donese taj beteg i svoju decu nate-
pe a pri tom sama zdrava ostane. Doka-
zano je nadalje, da se taj beteg i po pos-
telini, rublju i jestvenom sredstvu (escajg),
koje je v šarlahu trpeći nucaj, drugam
prenesti more, anda materija (štof) toga be-
tega more na raznih stvarih prilepljena
ostati a koj takove stvari nuca, lahko si
šarlaha k sebi pritegne i zbeteža. Najzad-
njić je žalibože i mrtvo telo vu šarlahu
umrvšega človeka pogibeljno i natepljivo.

Većkrat se zgodí, da kada pri jednoj
hiži dēte na šarlahu vumre, mrtvo t lo
postavi se na školjke (mrtvečki stol), deca
i odrasli doju ga gledat, dapa e pri njem

verestuju celu noć a na drugi dan obdr-
zavaju vu istoj hiži, gde je mrtvi ležal —
smrtovne gostbe (karmine). Na ovaj način
bude beteg dalje razprostranjen i uzdr-
zavan.

Zato moramo se betežnika, koj v š ar-
lahu trpi, tak čuvati, kak kužnoga.

Ako čujemc, da v nekoji hiži leži
dēte v šarlahu, to moramo nastojati, da
s onimi, koji pri toj hiži stanuju, nišće vu
doticaj nedođe zvun onoga, koj ga dvori
n. pr. otec ili mati.

Predmete, koje je betežnik nugal, ne
smiju zdravi tak dugo potrebovati, dok
se ovi čisto temeljito oprali, zribali i dobro
zasnažili nlsu.

Vu šarlahu postupa (barata) se s betež-
nikom ovak: Hiža, gde betežnik leži, mora
biti priměreno topla (nu pretopla a ne pre-
mrzla), svaki dan okolo poldneva, kada je
najtopleše vrēme, mora se kroz pol vure
zračiti, do toga pokrije se dēte dobro s po-
krovcem vu postelji mora mu se dapače i
lice s plavtom pokriti. Za jesti daje se de-
tetu slaba bet žnička hrava i za piti friška
voda, s kojom se pri osobito velikoj žedji
more malo vina pomēšati. Ako dēte težko
guta i ako se na vratnu bol tuži, onda se
svaku drugu vuru daju komadići leda za
kavinsku žličicu; povrh toga daju mu se
mrzle obloge (umšlagi), na vrat. Obloge de-
laju se na ovaj način: Vzeme se večši ru-
bec (žepni) koj se v dužinu na četverovrsti
skup složí, ovak namoči se vu mrzlu vodu,
dobro se izžmekne i detetu okolo vrata omo-
ta. Ovak pripravljene obloge treba svakih
10 minutah premēnjati. Jako još dobro i pri
većši dec, da si svaku drugu vuru s lede-
nomrzlom ili pak jalonovom vodom (vu
kupice vode na nožovi spici jalona) grglaju.

Dēte mora za vrēme celoga betega sve
do lupljenja kože v postelji ostati i na leh-
kom pokrito biti. Samo po sebi se razumē-

va, da dēte svoju potrebu za vrēme celo- ga betega vu hiži obavljati mora, a za sva- kom potrebu mora se noćna posuda jako dobro oprati. Potlam izminuća betega ues- me u se deca 5—6 tjednov iz hiže van pus- titi ar smo već izprobali, da deca, koja su prerano van-izašla, prepala su vu vodeni beteg i premda su sarlaha pretrpala, ipak su već vnođa od vodenoga betega postra- dala.

Roditeljem hoćem ovom prilikom na znanje dati, da su dnžni na temelju zakona svoju decu pod grožnjom kaštige — vraćiti dati po javnom doktoru. Siromaki budu po svojem občinskom ili kotarskom doktoru bezplatno vraćeni, imućneši moreju si doktora po vojji zebrati.—

Č a k o v e c .

Dr. KRAŠOVETZ IGNAC.

ZABAVA.

Stara Jazla

(Pripovest.)

V.

Vu zetvu.

Ali nije s tem gotovo; kad je Miška gazda to doma povedal, i to istinito: oboruzila se je žena na njega. Kak more on takovu pošenu, boga bojeću ženu napasti prez svakoga zroka. Kak more tak nemilosten biti, da bi joj i ono vzel, kaj joj je još ostalo: onu malu veru. Bolje bi bilo, da bi se i on k Bogu navrnul, jer s tem vera nedođe daleko ni na ovom, ni na drugim svetu! Mužkarci navek o slobodi govorišu, a sami pak, da bi njim moguće bilo, išće bi i ono vzele od svojega bližnjega, da si vu tjednu barem jeden den počine. — Sram bi je moglo biti!

— No, no ne treba tuliko motati i brbljati! Am to išće sve na dobro moremo obrnuti. Ja sam si vera niti ne misli, no!

Za kratko vrēme, kak se Zužika postavila s jednom košarom svakojačkih ižranima k Jajži, povedala joj je Miškovu poruku. Jajža ga je sama branila; znala je ona — veli — da je to ne iz srdeca došlo, am ga ja nepoznam za takvoga človeka. Ipak je malo srdit bil, pak se je porekel.

S tim je sve dobro bilo.

Iz vun toga dobra je još nekaž bilo: jedna košara zelenja. To je mnogo jednoj siromaškoj ženi, koja nezna: gde zeme hranu za zutra. Takov iznenadni dar siromaku tak dobro dođe, da to bogataš niti si predstaviti nemore. Istina, da ne svakomu; nekovi taki gladi: kuliko je, i kaj je; ali Jajža nije spadala med one, ona zahvalnostjum primita i najmenjši dar, i jako ga je preštimala.

Ali drugač Jajža nije nigdar ostala prez živeža. Ponedjelok vu jutro rano je išla na polje i našla je dosta za paprekovati makar su ju drugi pretekli. Videše se je, da i Stefica pomaze. Obedvojega bilo je skorom za jedno vrēce; pak to je i dosta za jednu staru ženu i za jedno dete.

Vu jednom žaklu, pun s latni, je mnogo plev i na nekovi je išće i slama, ali ako dobro z ruliju i z vežaju, i tak da za jednu štrtinku čistoga zrnja. Iz toga zide iz žrnije jedna štrtinka mele i plev s vrhom, a s tim jedna stara žena i jedno dete lahko preživiju makar i jeden mesec. Radi toga se niti ne treba bojati za dva tjedna po dva paprekovajuć i od drugih v dobi- vajuć, skupa spraviju za celo ljeto. Ali već njim je ne moguće na nikakov način spraviti, ako si baš i dušu zrabiju, a svikak bi već potrebal. Kajti se kaj nenadanoga pripeti, ako se melja pekvari, obitelj se negda pomnoži, susedov pes odnese jednoga hleba, ali kaj drugo? Kaj bude zutra, to nitko nezna. Kak je to dobro, ako človek ima nekuliko prešparanih forintah, ili kaj drugo, kaj si more vu sili na peneze obrnuti.

I Jajža je imela — istinu govoreć — jedno dva prišparene frte. samo da su već mesto imeli. Tam su bili vu pisani ladići.

Ako čer zamuž ide, navadno joj daju rodi- telji jednu pisanu ladiću, vu koju si opravu i druge malenkasti metne i sobom vzeme. Takva ladića po vremenu postane „škrinja zlata“. Vu njoj si drži sneha izim opravu, molitvenu knjigu, obligatorie, porcijsku knjižicu, daro, kesuće: evancige, škuće, koje od kumovih dobi, kak ta- kajše i prešparane peneze. Stara Jajža posle nesreće s velikim strahom je odpirala svaki den si ladiću brojeć si peneze. Bilo je tam vu jednoj štumfi par forintah, ali z daleka ne tuliko, kuliko bi bilo trebalo: za porciu rendu i domaće po- trebe. Težki posel je to šparanje takovoj staroj ženi: na težačtvu nemore iti. A za svakojačke trave: klinčece, žaltije, gamlice, bezgovo cvetje akodjer malo plaćaju apothekari (ej! dabi se obali samo prigibati za njimi!) Prosit iti takaj- nemore, a kaj mali štek za dar dobi, onoga teknu, samo bi veliki greh bil.

Med onimi apothekari, koje je stara Jajža obdržavala svakojačkimi travami, bil jeden, koj joj je pošeno plaćal ili tak rekuć: nije hotel človeku kožu guliti. Jedenput je i to vćinil, da je staroj dal vu kupički nekaj členoga za popiti, kaj joj je ponovilo stare kotrige i tak je bilo dobro, da se je čisto mlada čutila. Ali ve se niti k njemu ne moći obanuti, kajti se je za jedno vrēme obskrbel s travami.

Med mnogimi potrebočami osobito joj je renda na velikoj brigi bila. Vreme za platiti je tu, a iz stomle neće nikak van ziti. Drugi način ndma, nego žito prodati. S velikom mukom z mlatio je lati, zrnje ovejala, zrežetala i četvrtu stran vu vrēce metnuvši na jedne tačke odričala je k mlinaru, čiji melin nije bil daleko od hiže. Mlinar s modrim pruslikom je prav vun stal pred hižom, iz porcelanske pipe pušil. Izprvinece rekel je špotljivo, da ne kupi, da je pšenica i s tak malom se niti nije vredno vreme trošiti. Sirota Jajža skorom mu je ruke kušnula, kad joj je na zadnje itak nabroji vu žaku polovicu od onoga kaj je bil žitek vreden.

Med bogataši jesu i takovi, kojim je srdce s penezi okovano, koj svakoga krajcara guli iz siromaka, koj s čim je bolje prisilan s tem bolje guli! Takov ne zaaluzi bogatstvo.

Ali vekš posel je od toga, da je Jajža imela nekaj penez s čim je mogla pred gospodara stu- piti. Istina, da je malo falilo od cele rende — ali morti nisu poganini; am nau nebudu kožu slekli!

(Dalje sledi.)

Kaj je novoga.

— **Popravek**, Dajeju nam na znanje, da vu zadnjem broju naših novin izdana vēst, da je pokojna Pinterics Tomaša žena iz Rac-Kaniže pijana vumrla, nije istinito, ar pred smrtnim dnevom nije pila vino. Nadalje nije bila pokojnica 54 leta stara nego 40. I nazadnje, doktor nije bića vu moždjanih preušel, ar joj je samo želudca paral.

Po tem napomenito vēst popravljamo. i takaj p. dopisatelje prosimo, da vu buduće samo takove vēsti naj dopisuju, od koje su sigurno osvedočeni.

— **Opet petroleumska lampa**. Zopf Ferencz pekovski detič vu Šteinovoj pekar- nici vu Novi-Pešti je ove dane nepazljiv petroleoma po opravi si polejal i kad je lampu vužigal, vnağala mu se oprava. Ne- srećnik prestrašen pobegol je vun na dvor i tam mu je ta srećna misel, da se je vu bla- to hitil, gde mu se oprava pogasila. ali po obrazu i rukah itak ima rane.

— **Nesreća vu rudnici**. Iz Koložvara čnjemo žalostnu vēst, de se vu vuglenitoj rudnici velika nesreća pripetila, koja je ne- koliko ljudem smrt zrokovala. Nesreća se tak pripetila, da se lanc od tehernih kolih vtregel, koja su bila na bregu i od onud s velikom silom vu dol letela, gde su tri te- žake zdrebila a četiri jako oranila. Poglavarstvo je već iztragu započelo.

— **Iz D. Dubrave pišeju**. Iz obitelji Hirsch'era je jeden član Jakob 1. februara obdržaval ženitbu vu Kőrmendu. Kadu god se koj iz obitelji ženi, vu Dubravi je navek svečanost, pri kojoj je staro i mfado dobro podvorjeno. Po meši išel je puk k Dravi ne samo iz D. Dubrave, nego iz D.-Vidovec, Kotoribe i drugih blizo ležećih občinah. Tam je bilo prestrto vu kancelariji, koja na drav- skom bregu stoji, vu veliki oštariji i vu jednoj drugoj hiži za okolične svećonike, učitelje i notarinde i druga gospodu. Četiri ciganske bande i jeden duduš su zabavljali gošćenike. Kr mari su imeli nalog sve dati, kaj bude tko prošil na obiteljski trošek. Tak je i bilo. Obitelj sama je dala 5 svinj i 130 vēder vina k obedu. I pak je izkazal ljubav i zahvalu s tim, da su dve zastave bile izvešene a na njih napisano „živil mladi par“! Čudnovito je bilo to, da je on den do 30 vandraveov došlo vu Dubravu kak bi bili čutili dobru pećenku.

1200 ljudih je bilo pri ovoj svečanosti, gde je vredna obitelj imela priliku videti ljubav, koju puk proti njim izkažuje kak takaj i veliku zahvalnost, kad ju od srca poživljaju. I ja takaj velim Bog je zdrži na vnođa ljeta!

— **Na putu**. A. gospon! No to je pra- va sreća, da se s njimi sretnem, práv mi je 10 for. jako potrebno, naj budu tak dobri, naj mi posudiju. B. gospon. Od srca rad, ali pri sebi nemam niti krajcara. A. a domaj? B. Domaj su hvala na pitanju, svi zdravi, sluga pokoren! . . .

— **Vnogopostuvanomu G. Pekarndi Aleksiu Okrnžja Sobečkog bivšemu Notaru**, na 25.-letnim izvrtnim i hvale vrednim službuvanju, iz četiri jezera src: Želimo vekivečno hvalu! vu ime drugih:

jeden Sobočanec

— **Čakovečka (stara) šparkassa j** ove dneve rezposlala svoj jedno-letni račun za leto 1884. Iz računa je moći videti, da je celo-letni dobiček 7638 frt. i 38 kr; a čeli imetek 365,292 frt. i 64 kr, Predsed- nik ove šparkasse je: Pecsornik Janoš, pod- predsednik: Neumann Jožef, knjigovodja: Loebl J. — Veliko spravišće bude se 26-ga o, m. popoldan ob 3. vuri obdržavalo.

— **Čakovečke državne preparandije** mladež obdržala je o. m. 7 svoj bal. Bilo je prilično gostov i svi dobre volje. Plesalo se je vu jutro do 5 vure vu najvećem veselju. Čistoga hasna je do 60 for.

— **Od Francezko-kinezke bitke pišeju**: Francezi su 8. februara sve kinezke tvrdjave pregledali i onda razdri. Pri tem pripedeju su soldati vnođjpraha i druge stvari našli. Na strazu postavljeni čoporti su dosvedočili, da je nepriateljska vojska pobegla vu Lang- Šon. Francezka vojska je malo kvarna; izmed njih je 21 opal i 162 ranjeni.

— **Pučki sud**. Domovina mu je Amerika, gde se ove dane ovo strahovito prepećenje javla. Presloga protuletja su Vellerson zva- noga starca skončali iz sveta. Ubojniki su: sin njegov Cicero i dva njegovi zeti. Poglavarstvo je zločince zaprio i iztragu proti njim podiglo. Zločinci su se branili i tak čisto do vezda prez kaštige ostali. Ljudi su se razardili, da se totak dugo zavladi, išli su vu rešte, stražane povezali a živane na red po- brali. Dva zete su strelili, a sinu na vrat vuže deli i tak su ga do pijaca vlekli, gde su ga na lampaš obesili.

— **Živanstvo**. Iz Šoprona pišeju, da su ove dane dva živani Fabiankovics Jajžu pograbili na putu i peneze njoj vzele. Zena veli, da su češki govorili i vu hodnični opravi bili oblećeni. Kad su ju pograbili s revol- verom joj se nagražali. Kad su peneze dobi- li, odisli su proti Gjurii.

— **Strahoviti dogodjaj se je pripetil** 12- ga o. m. vu Budinpeštu. Szeiler Ferencz vurar je sebe ženu i svoje četiri dece čemer- rom vmoril. Szeiler je negda bogat človek bil. Ali bogatstvo mu nije bilo zadosta, još boga- teši je hotel biti. Predrađe hiže je kupoval, pak je na drage interese peneze vzel na po- gudu i tak je malo pomalo sve zgubil. Na zadnje nije imel toliko, da bi mogel svoje- ga kvartira platiti, svigdi je dužen ostal. — Za 27 forintov je ekzekuciju dobil. Odišel je k fiškaliusu, pak k onomu, kojemu je dužen bil, ali nisu mu hoteli pomoći. Pred ekzeku- cijom onu noć je vu tehu čemer del, pak je čeli familiji piti dal; najpredi je 17 letah stara kcer izpila teha i vmrla je; dva sini, jeden 15, a drugi 13 letah stari pak 11 letah stara kcerka nisu hoteli tehu izpiti. Njim je otec silom vlejaj vu vusta. Na zad- nje pak je on i žena njegva izpila ovu pit- vinu. Ona troja deca, kojim je vlejaj tehu, su još živi; morti budu je mogli doktori oslobo- diti; ali otec, mati i 17 letah stara kcer su vumrli. — Navuk: šparajmo i budimo zadovolj- ni s onim, kaj imamo.

Szerkesztő: MARGITAI JOZSEF, urednik

Kávė közvetlen Hamburgból közvetlen szétküldés a mi jó hirnemű kává, tea, csomago stb nagybanl raktárunkból a legkiválóbb minőségű áru legolcsóbb áráért bérmentve, előle- gszűetés, vagy átánvét mellett.

KAVÉ 5 KLGR. ZAOSKÓBAN AB O. É. FRT

Kávė cselédés részére . . . 3-20	Jav, zöld erős finom . . . 5-—
Rio, finom erős . . . 3-50	Aranyjáva igenf. gyöngő . . . 6-70
Santos, tiszta . . . 3-75	Portorico, amatos erős . . . 5-30
Cuba, zöld erős fényes . . . 4-20	Gyöngy kává, lefin. zöld. . . 5-00
Gyöngy Mocafvalódi fűzes . . . 4-45	Java, nagyszemű legfin. . . 5-95
Ceylon, kőkes zöld erős . . . 4-95	Arab Mocca, nemes típus . . . 7-30

Chinaí téa díszes szelencékben ár klgr. ként o. é. frt	Tablarizs igenf. 5 klgrént 1-40
Kaisow Congo porcel. fin. 1-70	Jamaica-Rum la 4 liter . . . 4-20
Congo, igen finom . . . 2-60	Caviar, (a.) 4 klgr. tiszta 7-50
Souhong, lefinom . . . 3-70	keveset sóva 1 klgr. . . 3-50
Pecco Souhong, igen fin . . . 4-90	Ajókak szard. körülb. 240 d. 1-50
Császár keverék családí téa . . . 4-20	igen finom . . . 4-20

dény-arje gyzék körülb. 1000 cikkéről ingyen és bérmentve.

ETLINGER és társa Hamburg, világposta-szétküldés.

Hirdetések.

CSILLAG-féle

HAJNÖVÉSI-ILLATKENŐCS

Nincs fejfájás!
Nincs haj elvesztés!
Nincs kopaszfej!
Nincs korpa!

csak szép haj!
csak sűrű haj!
csak hosszú haj!
csak finom haj!

de csak akkor ha az általam feltalált kenőcs használta-tik, melyből saját hajam 14 havi használata után 185 centm. hosszúságát elérte.

Általam feltalált

hajnövesztő kenőcs

kizárólag nálam kapható,

egy köcsög ára

HASZNÁLATI UTASÍTÁSSAL EGYÜTT

2 FORINT.

Urak, kenőcsöm használata után

RÖVID IDŐ ALATT

a legszebb szakált nyerik.

CSILLAG ANNA.

Czím: CSILLAG és TARSÁ BUDAPEST

Küldetik készpénz beküldetése, vagy utánvét mellett, a világ minden részeibe 10-36.

NYILVÁLTATÁSOK ÉS HÍRBEROZÁSOK

RUHASZÖVETEK

Egy közep termetű ember részére 10 tartós gyapjuból 4 forint 96 kr.

(jó gyapjuból) 8 " " "
(jobb gyapjuból) 10 " " "
(legfinomabb gyapjuból) 12 ft 40 kr.

Utazó Páridék díjja 4, 5, 8, egész 12 frt. Legfin. öltözeteket nadrág, felső kabát, kabát- és esőköpenyszövetek, Loden, menesikof, Kammgarn, Cheviot, Tri-cotok hölgyek részére- és tekeaszialposztó, foszkingot ajánl.

Vagyittott **JOH. STIKAROVSKY** 1866

Gyári raktára Brünmben. Mintak postabérmérenesen küldetnek. Mintalapak a szabinster uraknak bérmérettel küldetnek. 10 frton felüli utánvétel küldemé-nyek bérmentve. Állandóan több mint 150 000 o. é. frt. értékű raktárom van, ennél fogva természetesen, hogy nagy világtérben sok 1 egész 5 méternyi posztó-vegek maradnak csak hogy ily posztóvegeket kenytelen vagyok jóval a készleté-áron alul tovább adni. Minden józanul gondolkozó ember be fogja látni, hogy e kis posztóvegekből mintak nem küldhetők, mivel néhány száz minta rendelkezésé-vegből mi sem maradna, ennél fogva tehát valóságos szél felgés ha posztókeresé-ési czegek posztóvegekből mintákat hirtetnek, mert ez esetekben a minták egész darabból és nem végekből válnak, ily eljárásnál a szándék ösmeretes. Meg nem felelő posztóvegek kicsérítetnek, vagy a pénz visszaküldetik. Levelezések ma-gyar, német, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven fogadhatnak el. 1-20.

PSERHOFER S-FÉLE BÉCSBEN.

Singertrasse 15.
„Gold-Relchspfel“
Vértisztító labdacskok
esőltt egyetemes labdacskok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig 1 évtized betege, melyben a labdacskok csodás hatásukat észszerűen be nem bizonyították volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacskok szam-talanosan és a legrovidebb idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. **1 doboz 15 labdacskal 21 kr.** 1 tekeres 6 do-bozal 1 ft 5 kr. bérmentetlen utánvét mellett megküldésel 1 ft. 10 kr. (1 tekeres) kevesebb nem küldetik stb.) Postauton való megküldés 5 forinton alul csak az országunk postautóka irvány mellett beküldésel, nagyobb összegűk utánvétel mellett is. Számtalan levelet érkeztet, melyeknek a legkülönfélébb és legsz-lyosabb betegségekben egészen gyökérszerűen gyógyulást hoztak. Aki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább ajánlja. A számtalan kö-nyvű iratok közül is megkülönböztetve néh. vát.

semmi más szer nem használ, a legcsodásabb gyógy-erőt tanúsították. A nők vér folyásánál, rendetlen havi tisztulásnál, húgyrekedésnél, gúlisztánál, gyo-morgyengés- és gyomorgörösnél, szédülésnél és sok egyéb bajnál gyökeresen segítettek. Teljes bi-zalommal kérek még 12 tekereset.
Mély tisztelettel
Kauder Károly.

Tekint ur! Előre bocsátva azt, miszerint vala-mennyi gyógyszerre hasonló jóssággal bír, az ön hi-re s f a g y b a l z a m a v a l, mely családomban több időlt fagydnak gyorsan végetvetett, daczára valamennyi ugynevezett egyetemes szer iránti bizal-matlanságomnak elhatároztam magamat az ön vé-lyosok segélyével megstromolnom rég idő óta tar-tott aranyeres bantalmamat. Egy általam nem res-tem önnök bevallani, miszerint régi bajom négy-heti használat után teljes tökéletesen megszűnt, s én ezen labdacskokat ismerőseim körében a legbüszköb-ban ajánlom. Az ellen nincs egyáltalában semmi el-hívetésem, ha ön ezen soraimat jóllehet neveláirág nélkül — nyilvánosság elé öhajítja bocsájtani. —
Mély tisztelettel
Bécs 1881. február 20.
C. V. T.

Tekintetes nr! Minthogy az ön „vértisztító pilulái“ feleségemnek, aki évek óta idült gyomorhajban s esziban szenvedett, nemcsak visszatarták az életét; hanem új ifjui erőt is öntöttek belé, más hasonló betegségekben szenvedők körére még két tekeres utánvétel mellett megküldésére kérem fel.
Mély tisztelettel
Spissstek Balázs.

Por lábizzadás ellen. Ezen szer eltávolítja a lábizzadást, a labizzadást, s az által keletkező kellemetlen szagot, éppen tudja a lábait és ar-talánját szernak van bebizonyítva. Egy doboz 50 kr.

Fagy-balzsam, PSERHOFER J-től) ezek óta leg-mindennemű fagybajok és idült sebek stb. ellen. 1 tegelely 40 krajczar.

Georé Pate pektorale-ja. sok év óta el-köbögés, rekedtség harut, mell- és tüdőbajok, gégebán-talnak ellen legjobb és legkellemesebb segéd szernek ál-talánosan elismerve 1 doboz ára 51 kr.

Tannoehin-hajkenőcs, PSERHOFER J-től) hatkasek által valamennyi hajnövesztő szer között a leg-elismerve. 1 csinosan kiállított nagy szelence 2 frt.

Valamennyi francia különlegesség vagy raktaron tartatik, vagy kíváncsra pontosan s a legutánsabban beszeretetik.
Postai küldemények 5 frt. aluli megrendeléseknél csak az összeg előleges beküldésem el-lett, nagyobb összegnél utánvétellel is eszközöltetnek 5-12.